

بخش اول

کلیات

کلیات

۱ تعاریف

شایستگی

واحد یادگیری

اهداف توانمندسازی

فعالیت‌های یادگیری ساخت یافته

عرصه و عنصر

تعامل

۲ هدف از این درس

۳ سوابع پژوهشی برای برنامه‌ریزی این درس

۴ تعداد واحدهای یادگیری

۵ مسیر آموزش درس

۶ سازماندهی درس

۷ نکاتی درباره ارزشیابی پایانی

۸ صلاحیت حرفه‌ای هنرآموزان

۹ استاندارد تجهیزات و فضا

۱۰ اجزای بسته آموزشی و ارتباط آنها

۱۱ بودجه‌بندی

تعاریف و اصطلاحات

● رویکرد برنامه درسی ملی

منظور از این اصطلاح، جهت‌گیری آموزش‌های مدرسه‌ای بر اساس فلسفه تربیتی نظام حاکم بر جامعه و انتظارات رهبران، مردم و نهادها از برنامه درسی ملی است. این رویکرد، رویکرد فطرت‌گرای توحیدی نام دارد که مقصد عالی آن، شکوفایی گرایش‌های الهی در انسان و تربیت انسان خلیفه‌الله است.

● دنیای کار

شامل کارمزدی، پیگیری حرفه و شغل در زندگی در همه جنبه‌های زندگی اجتماعی است. دنیای کار از دنیای آموزش و زندگی شخصی متمایز است. دنیای کار اعم از زندگی شغلی، بازار کار، محیط واقعی کار و بنگاه‌های اقتصادی است.

● محیط کار

موقعیتی است که افراد در آن کار می‌کنند و گستره‌ای وسیع از فضاها از خانه تا کارخانه بزرگ را شامل می‌شود.

● بنگاه اقتصادی

محلی که در آن فعالیت‌های اقتصادی مبتنی بر استاندارد ملی طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی صورت می‌گیرد.

● صلاحیت حرفه‌ای

مجموعه‌ای از شایستگی‌های حرفه‌ای است که با توجه به سطح، نوع و وسعت آنها به سطوح دیگر تقسیم خواهند شد.

● آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای (TVET)

آموزش و تربیت در قلمرو دنیای کار جهت زمینه‌سازی، آمادگی، نگهداشت و ارتقای شغلی و حرفه‌ای را گویند. آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای واژه‌ای جامع است که به جنبه‌های از فرایند آموزشی و تربیتی، دربرگیرنده، مطالعه فناوری‌ها و علوم وابسته، کسب نگرش‌ها و مهارت‌های عملی، فهم و دانش مرتبط با حرفه‌ها را در بخش‌های گوناگون اقتصادی و زندگی اجتماعی، علاوه بر آموزش عمومی، ارجاع و اطلاق می‌شود. این واژه اعم از آموزش فنی و حرفه‌ای رسمی، غیررسمی و سازمان‌یافته است. همچنین این آموزش‌ها شامل طیف وسیعی از فرصت‌های توسعه مهارت‌ها است که با بافت‌های ملی و محلی هماهنگ می‌گردد. یادگیری برای یاد گرفتن و رشد سواد و مهارت‌های محاسبه، مهارت‌های عرضی (غیرفنی) و مهارت‌های شهروندی نیز از مؤلفه‌های جدایی‌ناپذیر آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای می‌باشند.

● شغل (Job)

واژه شغل «استخدام شدن برای ارائه خدمت و یا برای مدتی خاص» می‌باشد. شغل محدود به زمان و فرد کارفرما است. شغل مجموعه از کارها و وظایف مشخص است که در یک جایگاه خاص تعریف می‌شود. یک شخص ممکن است در یک حرفه در زمان‌های گوناگون مشاغل متفاوت داشته باشد.

● حرفه (Occupation)

مجموعه‌ای از مشاغل دنیای کار است که شباهت معقولاته‌ای از نظر کارها، دانش و توانایی‌های مورد نیاز دارد. حرفه مشغولیت اصلی فرد در طول زندگی است. استاندارد حرفه‌ای، حداقل‌های مورد انتظار دنیای کار در یک حرفه را نشان می‌دهد. حرفه مرتبط با فرد و نقش وی در بازار و دنیای کار است (مانند حسابدار، خانه‌دار، جوشکار، پرستار، مهندس ساختمان). اکثر حرفه‌ها در بخش‌های مختلف وجود دارد درحالی‌که برخی از حرفه‌ها (مهندس معدن) مربوط به بخش خاصی است. یک حرفه مجموعه‌ای از مشاغل است که شباهت معقولاته‌ای از نظر کارها، دانش و توانایی‌های مورد نیاز دارد.

● وظیفه (Duty)

وظیفه عبارت است از مسئولیت و نقش اصلی مشخصی را که در یک جایگاه شغلی یا حرفه برای شخص در نظر می‌گیرند، وظیفه نام دارد. برای مثال از وظایف اصلی یک تعمیرکار خودرو می‌توان به تعمیر سیستم مولد قدرت، تعمیر سیستم انتقال قدرت و... اشاره کرد. از تکنسین مکاترونیک انتظار می‌رود نگهداری و تعمیرات سیستم‌های کنترل عددی را به‌عنوان وظیفه انجام دهد.

● تکلیف کاری (Task)

یک تکلیف کاری فعالیت مشخصی است که دارای ابتدا و انتها می‌باشد و شامل مراحل منطقی است. معمولاً هر وظیفه به چندین تکلیف کاری تقسیم می‌شود. به‌طور مثال، یکی از تکالیف کاری وظیفه «تعمیر سیستم مولد قدرت»، تنظیم سیستم جرقه می‌باشد.

● شایستگی^۱

مجموعهٔ اثبات شده از دانش، مهارت و نگرش مورد نیاز جهت انجام یک تکلیف کاری، بر اساس استاندارد را، شایستگی گویند. شایستگی‌ها در حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به سه دستهٔ شایستگی‌های فنی، غیرفنی و عمومی تقسیم‌بندی می‌شوند.

● سطح شایستگی انجام کار

صرف نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطح صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، انجام هر کار ممکن است با کیفیت مشخصی در محیط کار مورد انتظار باشد. سطح کیفی شناخته شده از یک شخص در محیط کار را سطح شایستگی مورد انتظار و نیاز گویند. سطح شایستگی انجام کار معیار اساسی ارزشیابی می‌باشد. در بین کشورهای مختلف نظام سطح‌بندی شایستگی گوناگونی وجود دارد اما نظام چهار سطحی معمول‌ترین آنها به نظر می‌رسد.

● چارچوب صلاحیت ملی (NQF)

چارچوبی است که صلاحیت‌ها، مدارک و گواهینامه‌های در سطوح و انواع مختلف را به‌صورتی منسجم و همگون براساس مجموعه از معیارها و شاخص‌های توافق شده به هم ارتباط می‌دهد. در این چارچوب به مهارت و تجربه در کنار دانش ارزش ویژه‌ای داده می‌شود. زمان و مکان یادگیری ارزش کمتری دارد.

● سطح صلاحیت (Level of Qualification)

سطح صلاحیت عبارت است از سطح حرفه یا شغلی در چارچوب صلاحیت‌های حرفه‌ای ملی که تکالیف کاری باید در آن طراحی و تدوین گردد. نظام‌های سطح‌بندی گوناگونی در بین کشورها وجود دارد، سطح صلاحیت مهندسی (حرفه‌ای) پنج در نظر گرفته شده است که به طبع آن تکنسین فنی یا حرفه‌ای دارای سطح چهار

^۱ - Competency

می‌باشد. صلاحیت حرفه‌ای در اروپا EQF به ۸ سطح تقسیم‌بندی شده است.

● برنامه درسی آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای

برنامه درسی آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای مجموعه‌ای از استانداردهای دنیای کار، اهداف، محتوا، روش‌ها، راهبردهای یاددهی-یادگیری، تجهیزات، زمان، فضا، استاندارد شایستگی‌ها، مواد آموزشی، استاندارد ارزشیابی است که دانش‌آموز (هنرجو)، کارآموز یا متربی را برای رسیدن به آن اهداف در حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای هدایت می‌نماید. دامنه شمول برنامه درسی در حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، دنیای کار و دنیای آموزش را در بر می‌گیرد.

معمولاً در نظام‌های آموزش‌های فنی و حرفه‌ای کشورها سه نوع استاندارد، متصور می‌شوند:

۱ استاندارد شایستگی حرفه‌ای؛ شایستگی یا مهارت، که توسط متولیان صنعت، بازار کار و اتحادیه‌ها، صنوف و... تهیه می‌شود. در این استاندارد، وظایف، کارها و صلاحیت‌های هر شغل یا حرفه مورد توجه قرار می‌گیرند.

۲ استاندارد ارزشیابی؛ براساس استاندارد شایستگی حرفه‌ای و دیگر عوامل مؤثر توسط گروه‌های مشترکی از حوزه‌های گوناگون تهیه می‌شود و منجر به اعطای گواهینامه یا مدرک صلاحیت حرفه‌ای می‌گردد.

۳ استاندارد آموزشی (برنامه درسی)؛ بر اساس استانداردهای شایستگی حرفه و ارزشیابی توسط ارائه‌دهندگان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای تهیه می‌گردد. در این استاندارد و اهداف دروس، محتوا، راهبردهای یاددهی-یادگیری، تجهیزات آموزشی و... در اولویت قرار دارد.

● آموزش مبتنی بر شایستگی

رویکردی در آموزش فنی و حرفه‌ای است که تمرکز بر شایستگی‌های حرفه‌ای دارد. شایستگی‌ها را به‌عنوان پیامدهای آموزشی در نظر می‌گیرد و فرایند نیازسنجی، طراحی و تدوین برنامه درسی و ارزشیابی بر اساس آنها انجام می‌شود. شایستگی‌ها می‌توانند به شایستگی‌های فنی (در یک حرفه یا مجموعه‌ای از حرفه‌ها)، غیرفنی و عمومی دسته‌بندی شوند. رسیدن فراگیران به حداقلی از همه شایستگی‌ها به‌عنوان هدف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در این رویکرد مورد توجه قرار می‌گیرد.

● استاندارد شایستگی حرفه

استاندارد شایستگی حرفه تعیین‌کننده فعالیت‌ها، کارها، ابزارها و شاخص‌هایی برای عملکرد در یک حرفه می‌باشد.

● هویت حرفه‌ای

برایند مجموعه‌ای از باورها، گرایش‌ها، اعمال و صفات فرد در مورد حرفه است. بنابراین به دلیل تغییرات این مجموعه در طول زندگی حرفه‌ای، هویت حرفه‌ای قابلیت تکوین در مسیر تعالی را دارد.

● گروه تحصیلی - حرفه‌ای (چند رشته‌ای تحصیلی - حرفه‌ای)

چند رشته تحصیلی - حرفه‌ای که در کنار هم قرار می‌گیرند تا فراگیر را برای انتخاب مبتنی بر علائق، تصحیح در موقعیت بر اساس استعداد و حرکت در مسیر زندگی با توجه به استانداردهای راهنمایی و هدایت تحصیلی - حرفه‌ای به صورت منطقی یاری می‌رساند. چند رشته‌ای‌ها ممکن است با توجه به شرایط و امکانات منطقه‌ای هم خانواده، غیرهم خانواده، شایستگی‌های بزرگ مبتنی بر گروه‌های فرعی حرفه و شایستگی‌های طولی برای کسب کار باشد. گروه‌بندی تحصیلی - حرفه‌ای باعث شکل‌دهی هویت حرفه‌ای و تکوین آن در طول زندگی خواهد شد.

● رشته تحصیلی - حرفه‌ای

مجموعه‌ای از صلاحیت‌های حرفه‌ای و عمومی است که آموزش و تربیت بر اساس آن اجرا و ارزشیابی می‌گردد.

● اهداف توانمندسازی

اهداف توانمندسازی اهدافی است که بر اساس شایستگی‌ها، استاندارد عملکرد و اقتضائات یاددهی-یادگیری جهت کسب شایستگی‌ها توسط دانش‌آموزان تدوین می‌گردد. اهداف توانمندسازی با توجه به رویکرد شکوفایی فطرت شامل پنج عنصر: تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق و چهار عرصه ارتباط تربیتی با خود، خدا، خلق و خلقت است که با محوریت ارتباط با خدا تعریف، تبیین و تدوین می‌شوند. - با توجه به اینکه آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای و مهارتی فرایند تکوین و تعالی هویت حرفه‌ای متربیان است و هویت متربیان برآیند نوع ارتباط آنان با خدا، خود، خلق و خلقت می‌باشد، بنابراین اهداف تربیت با توجه به این عرصه‌ها قابل تبیین خواهد بود، این عرصه‌ها به گونه‌ای جامع، یکپارچه و منطقی کلیه ساحت‌های تربیتی^۱ را در برمی‌گیرد.

● یادگیری یک پارچه و کل نگر

یادگیری همه جانبه، یادگیری یک موضوع از ابعاد مختلف. در برنامه درسی ملی به ارتباط عناصر اهداف درسی و تربیتی و عرصه‌های چهارگانه گفته می‌شود.

● یادگیری

فرایند ایجاد تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار یادگیرنده، یادگیری ممکن است از طریق تجربه عینی (از طریق کار، تمرین و...)، به صورت نمادین (از طریق اشکال، اعداد و نمادها)، به شیوه نظری (توضیحات کلی) یا به شیوه شهودی (ذهنی یا روحانی) صورت گیرد.

● فعالیت‌های یادگیری ساخت یافته

فعالیت‌های یادگیری ساخت یافته بر اساس اصول حاکم بر انتخاب راهبردهای

۱- ساحت‌های تعلیم و تربیت بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، عبارتند از: اعتقادی، عبادی و اخلاقی، اجتماعی و سیاسی، زیستی و بدنی، زیباشناختی و هنری، اقتصادی و حرفه‌ای و علمی و فناوری.

یاددهی-یادگیری در شاخه فنی و حرفه‌ای طراحی می‌گردد. در تدوین فعالیت‌های یادگیری در دروس مختلف شاخه فنی و حرفه‌ای بر اساس برنامه درسی ملی ایران و حوزه یادگیری کار و فناوری، دیدگاه فناورانه حاکم خواهد بود. انتخاب فعالیت‌های یاددهی - یادگیری در فرایند آموزش به کمک مواد و رسانه‌های یادگیری به منظور تحقق شایستگی‌ها بر اساس اصولی از قبیل تقویت انگیزه دانش‌آموزان، درک و تفسیر پدیده‌ها در موقعیت‌های واقعی دنیای کار، فعال نمودن دانش‌آموزان استوار است.

● محتوا

محتوای آموزشی مبتنی بر اهداف توانمندساز و فعالیت‌های یادگیری ساخت یافته می‌باشد. محتوا مبتنی بر ارزش‌های فرهنگی و تربیتی و سازوار با آموزه‌های دینی و قرآنی، مجموعه‌ای منسجم و هماهنگ از فرصت‌ها و تجربیات یادگیری است که زمینه شکوفایی فطرت الهی، رشد عقلی و فعلیت یافتن عناصر و عرصه‌ها را به صورت پیوسته فراهم می‌آورد. همچنین محتوا دربرگیرنده مفاهیم و مهارت‌های اساسی و ایده‌های کلیدی مبتنی بر شایستگی‌های مورد انتظار از دانش‌آموزان است و برگرفته از یافته‌های علمی و معتبر بشری می‌باشد. تناسب محتوا با نیازهای حال و آینده، علایق، ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان، انتظارات جامعه اسلامی و زمان آموزش از الزامات محتوا است.

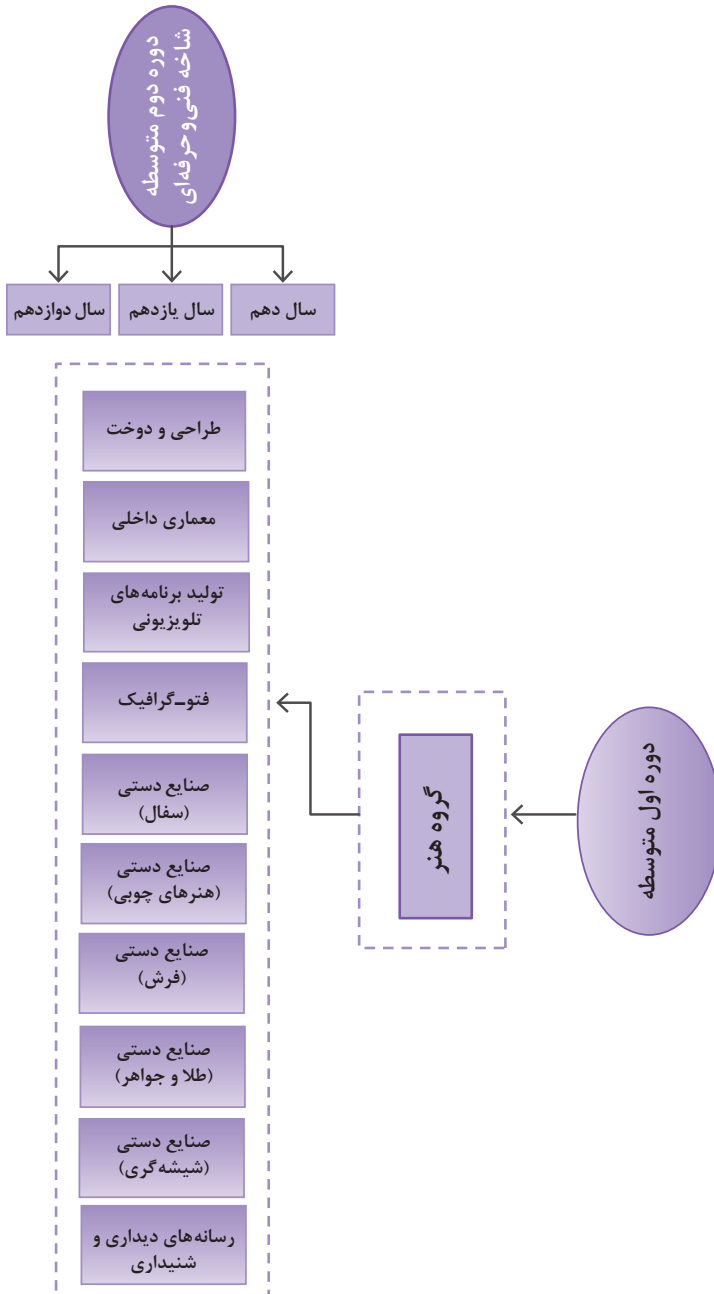
● بسته تربیت و یادگیری

بسته تربیت و یادگیری، به مجموعه‌ای هماهنگ از منابع، مواد و رسانه‌های آموزشی اطلاق می‌شود که در یک بسته واقعی یا به صورت اجزایی هماهنگ با نشان و برند مؤسسه تولیدکننده تهیه و برای یک یا چند پایه تحصیلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در حال حاضر با گسترش فناوری‌های نوین و ICT، بسته آموزشی با نرم‌افزارهای آموزشی، لوح فشرده و سایت‌های اینترنتی تکمیل می‌شود. طراحی و تهیه بسته یادگیری بر اساس ماکت بسته تربیت و یادگیری انجام می‌پذیرد.

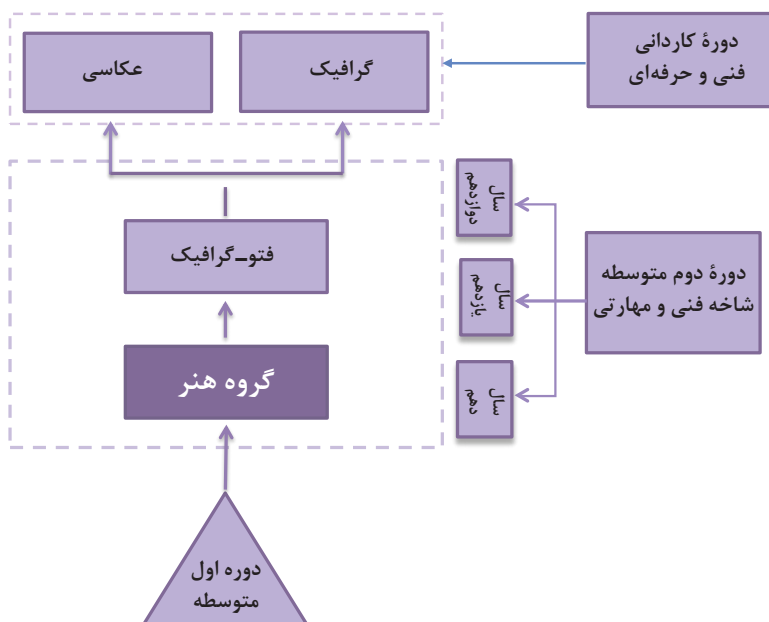
بسته تربیت و یادگیری می‌تواند شامل گستره‌ای از منابع و رسانه‌های آموزشی یا حاوی تعدادی کتاب و کتابچه، برگه‌های کار، لوح فشرده، فیلم آموزشی و حتی برخی وسایل کمک آموزشی و ابزارها باشد. در کنار بسته سخت‌افزاری، استفاده از امکانات نرم‌افزاری و اینترنت نیز می‌تواند به تکمیل یک بسته آموزشی کمک کند. می‌توان بسته تربیت و یادگیری را به دو گروه کلی شامل منابع اصلی و منابع تکمیلی تقسیم نمود. منابع اصلی شامل کتاب راهنمای معلم، کتاب درسی، کتاب کار دانش‌آموز و کتاب ارزشیابی می‌شوند.

لذا بسته تربیت و یادگیری شامل: ۱- کتاب درسی؛ ۲- راهنمای معلم؛ ۳- کتاب همراه هنرجو؛ ۴- کتاب کار؛ ۵- نرم‌افزار دانش‌آموز؛ ۶- فیلم هنرجو؛ ۷- شبیه‌سازها؛ ۸- فیلم معلم؛ ۹- پوستر و غیره می‌باشد.

مسیرهای هدایت تحصیلی در گروه هنر

مسیرهای هدایت تحصیلی در رشته و گرایش در دوره کاردانی

اهداف درس

درس گرافیک نشر و مطبوعات

عرصه عناصر	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)	رابطه با خلقت
تعقل، تفکر و اندیشه‌ورزی	<p>۲ توجه و تدبیر به توانایی‌های فردی خود در به‌کارگیری اصول زیبایی‌شناسی در تصویر</p> <p>۴ درک فردی از اهمیت ایجاد فضاهای تصویری در کار</p> <p>۵ تدبیر و اندیشیدن به اهمیت لزوم به‌کارگیری فناوری‌های جدید در تولید آثار گرافیک</p>	<p>۲ توجه و تفکر به اخلاقی حرفه‌ای در احکام الهی در خلق اثر هنری</p> <p>۴ درک اهمیت دیدگاه الهی در به تصویر کشیدن فضاهای معنوی برای مخاطب</p> <p>۵ اندیشه در آموزه‌های دینی در کاربست آن در خلق اثر گرافیکی</p>	<p>۲ توجه به حقوق افراد و قانون‌گرایی در ساخت و تولید تصاویر واقع‌گرا برای مخاطب</p> <p>۴ تجزیه و تحلیل تصاویر آموزشی برای دست یافتن به رضایت مشتری</p> <p>۵ تدبیر و تفکر درباره حقوق مشتری در ایجاد آثار تصویر در گرافیک نشر</p>	<p>۲ تفکر و اندیشه در زیبایی‌های طبیعت در بهره‌گرفتن از آن در آثار تصویری</p> <p>۴ توجه به تصاویر طبیعی در محیط‌زیست و الهام از آن در گرافیک نشر</p> <p>۵ توجه به آسیب‌های وارده به طبیعت به‌وسیله خلق آثار گرافیکی در حوزه نشر</p>
ایمان و باور	<p>۲ ایمان و باور به توانایی‌های خویش در خلق آثار گرافیکی</p> <p>۴ باور به آموزش‌پذیری خویشتن در حوزه هنر تصویری به‌ویژه در حوزه نشر</p> <p>۵ التزام قلبی به خلق آثار تصویری بدیع در مسیر ارتقا سواد بصری</p>	<p>۳ باور به جنبه‌های اخلاقی در نشر</p> <p>۴ التزام به رعایت ارزش‌های دینی و معنوی در تهیه آثار گرافیک نشر</p> <p>۵ باور قلبی به حضور پروردگار در تمام مراحل کار نشر و مطبوعات</p>	<p>۳ ایمان به رعایت اخلاقی حرفه‌ای در فرایند خلق تصاویر ارتباط آن با جامعه هدف</p> <p>۴ التزام قلبی به قانون‌گرایی و رعایت موازین آن در خلق آثار تصویری</p> <p>۵ باور به حفظ حریم خصوصی افراد پرهیز از به تصویر کشیدن آن و اشاعه این فرهنگ به مخاطبان تربیتی آن</p>	<p>۳ باور به حفاظت از محیط زیست به‌وسیله تصویر و آثار گرافیکی در حوزه نشر</p> <p>۴ ایمان به آموزش مستمر از جلوه‌های طبیعت در آثار تصویری</p> <p>۵ باور به تأثیرات مثبت نشریات در نمایش آسیب‌های طبیعی به جامعه و جنبه‌های آموزشی و تربیتی آن</p>
علم (کسب) معرفت شناخت، بصیرت و آگاهی	<p>۲ آگاهی خویش از جلوه‌های تصویری و تکنیک‌های چاپ در نشر</p> <p>۴ بیان و توضیح فرد در رابطه با حوزه کار گرافیک نشر</p> <p>۵ آگاهی از روش‌های نوین در گرافیک نشر</p>	<p>۲ تصویر کشیدن آیات الهی در آثار گرافیکی</p> <p>۴ توصیف و بیان حقایق هستی در حوزه تصویر</p> <p>۵ توصیف جمال الهی به‌وسیله تصاویر خلاقانه</p>	<p>۲ توصیف و بیان روابط اجتماعی صحیح در نشریات و مطبوعات</p> <p>۴ توصیف کار گروهی به‌وسیله تصاویر آموزشی برای مخاطب</p> <p>۵ بیان شیوه‌های نو و خلاقانه در تشریح روابط اجتماعی در گرافیک نشر</p>	<p>۲ توصیف طبیعت و محیط‌زیست در حوزه نشر</p> <p>۴ تشریح خلاقانه قوانین خلقت با تکنیک‌های تصویری در نشر</p> <p>۵ ثبت آسیب‌های زیست‌محیطی به‌وسیله آثار گرافیکی در حوزه نشریات و مطبوعات</p>
عمل (کار، تلاش، اطاعت، عبادت، مجاهدت، کارآفرینی، مهارت و...)	<p>۲ به‌کارگیری قوانین و اصول شغلی خویش در ایجاد آثار تصویری جهت ارتقا سواد بصری جامعه</p> <p>۴ بهره‌برداری فردی از کار و تلاش خویش در به ثمر رساندن پروژه‌های تصویری</p> <p>۵ عمل به فرایندهای کارآفرینی در پروژه‌های گرافیکی</p>	<p>۲ عمل به احکام الهی و آموزه‌های دینی در خلق اثر گرافیکی</p> <p>۴ به‌کارگیری اخلاق حرفه‌ای در فرایند کار نشر و مطبوعات</p> <p>۵ استفاده از نماد و علائم دینی و معنوی در گرافیک نشر</p>	<p>۳ استفاده از نمادهای ملی و میهنی در تهیه آثار تصویری</p> <p>۴ رعایت حقوق مشتری و احترام به توافقات انجام شده در فرایند طراحی و تحویل آثار</p> <p>۵ ارائه کار تصویری مطابق کیفیت توافق شده با مشتری و سفارش دهنده</p>	<p>۲ عمل به قوانین طبیعت و بهره‌گیری از تناسبات آن در خلق آثار تصویری</p> <p>۴ به‌کارگیری به اندازه و متناسب از مواد و مصالح در تولید نشریات به منظور رعایت مصرف مواد طبیعی</p> <p>۵ رعایت کردن و انجام دادن نکته‌ها و قوانین زیست محیطی در فرایند خلق یک اثر گرافیکی در حوزه نشر</p>
اخلاق (تزکیه، عاطفه و ملکات نفسانی)	<p>۲ التزام عملی به انجام وظایف شغلی در تولید تصاویر</p> <p>۴ ارزش‌گذاری به یادگیری مادام‌العمر در خلق و تولید آثار تصویرسازی</p> <p>۵ توجه به التزام فردی به قوانین و مقررات شغلی اخلاقی در تصویرسازی برای کودکان</p>	<p>۳ پرهیز از آموزه‌های غیردینی در فرایند تولید</p> <p>۴ ترویج اخلاق حرفه‌ای به‌وسیله آثار بدیع تصویری</p> <p>۵ علاقه و انس به استفاده از عناصر و نمادهای دینی در تهیه آثار گرافیکی برای نشریات</p>	<p>۳ قبول مسئولیت در قبال خسارات احتمالی به افراد در فرایند کار</p> <p>۴ داشتن روحیه یادگیری و یاددهی در فرایند کار</p> <p>۵ تعهد به انجام به موقع و تحویل به موقع اثر گرافیکی</p>	<p>۳ علاقه به تأثیرپذیری از طبیعت در خلق آثار</p> <p>۴ علاقه به نمود فناوری‌های سبز (دوستدار طبیعت) در تولید یک اثر گرافیکی</p> <p>۵ تلاش و التزام در به تصویر کشیدن آسیب‌های وارده به محیط‌زیست</p>

طراحی و سازماندهی درس

درس «گرافیک نشر و مطبوعاتی»

از ترکیب سازوار ۷ تکلیف کاری در قالب پنج پودمان شایستگی تشکیل شده است که هر پودمان نماینده یک شغل در حوزه فتو-گرافیک است. سازماندهی درس به گونه‌ای است که تکالیف کاری در یک مسیر افقی از ساده به پیچیده در طول سال تحصیلی به صورت مرحله‌ای ارائه می‌شود. و شایستگی‌ها به صورت تدریجی کسب و ارزیابی می‌شود و در نهایت در پایان درس شایستگی کلان طراحی نشانه، تصویرگری کتاب کودک و نظارت بر چاپ که قابلیت انتقال دارد، محقق می‌شود.

شایستگی‌های مورد انتظار

شایستگی‌های فنی:

- ۱ نرم‌افزار صفحه‌آرایی (این‌دیزاین)
- ۲ طراحی گرافیک صفحات وب
- ۳ صفحه‌آرایی
- ۴ طراحی جلد
- ۵ طراحی گرافیک غرفه نمایشگاه کتاب

شایستگی‌های غیرفنی:

- ۱ مسئولیت‌پذیری تعهد کاری
- ۲ جمع‌آوری و گردآوری اطلاعات
- ۳ امانت‌داری و رازداری
- ۴ یادگیری مادام‌العمر
- ۵ ارتباط مؤثر و کار تیمی
- ۶ مدیریت کارها و پروژه
- ۷ اجتماعی بودن
- ۸ مذاکره
- ۹ کارآفرینی
- ۱۰ درستکاری
- ۱۱ به کارگیری فناوری‌های مناسب
- ۱۲ کاربرد فناوری اطلاعات
- ۱۳ احترام گذاشتن بر ارزش‌های دیگران
- ۱۴ انتخاب و به کارگیری فناوری‌های مناسب
- ۱۵ تفکر اخلاق
- ۱۶ نگرش سیستمی
- ۱۷ اخلاق حرفه‌ای

سازماندهی محتوا

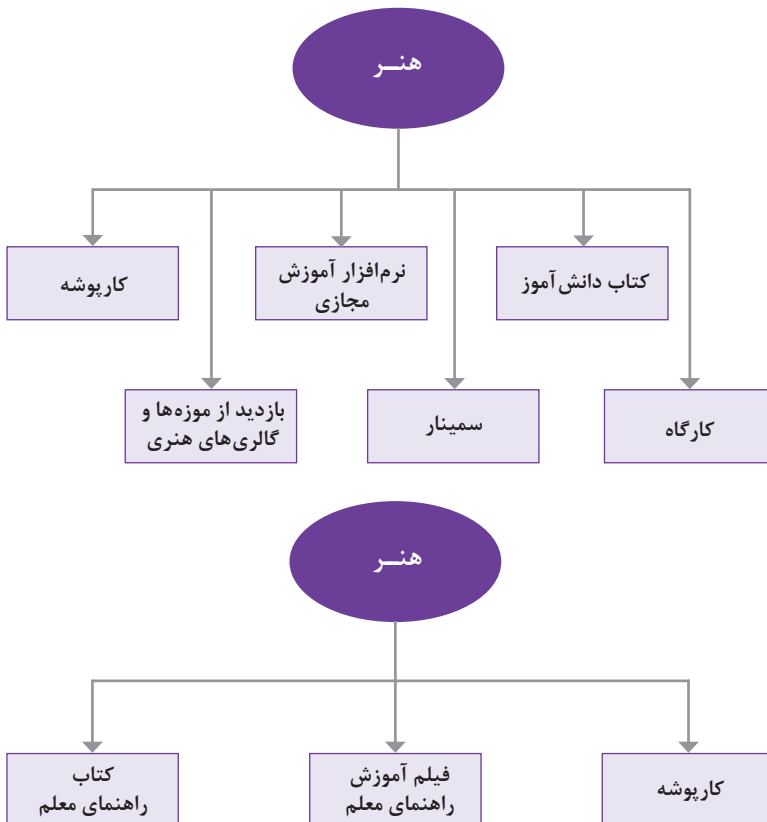
درس شامل پنج پودمان است که هر پودمان شامل ۱ یا ۲ تکلیف کاری است هر تکلیف کاری به صورت مستقل دارای یک پروژه مستقل است که در برخی موارد می تواند دو تکلیف کاری در یک پیمان به صورت پروژه مشترک تعریف می شوند.

رسانه ها، مراکز، مواد و منابع یادگیری

۱ مراکز یادگیری

هنرستان - محیط کار واقعی - کارگاه های آموزشی

۲ رسانه های یادگیری

۳ منابع یادگیری

- استانداردهای تحلیل و ارزشیابی حرفه
- سایر رسانه های یادگیری

- کتاب مرجع
- جدول استاندارد

بخش دوم

دروس و جلسات

نمونه جدول بودجه‌بندی: طراحی صفحات وب

جلسه	واحد یادگیری	فصل	رئوس محتوا	زمان	
				نظری	عملی
جلسه ۱	طراحی صفحات وب	۱	فرایند طراحی وب و...	۴	۴
جلسه ۲	طراحی صفحات وب	۱	طراحی اتوهای اولیه و...	۲	۶
جلسه ۳	طراحی صفحات وب	۱	طراحی در صفحات وب بر اساس اهداف فصل	۱	۷
جلسه ۴	طراحی صفحات وب	۱	تمرین و ارائه پیش طرح‌ها	-	۸
جلسه ۵	طراحی صفحات وب	۱	تمرین و ارائه پیش طرح‌ها	۱	۷
جلسه ۶	طراحی صفحات وب	۱	ارائه صفحات وب طراحی شده و رفع اشکال	۲	۶
جلسه ۷	طراحی صفحات وب	۱	ارزشیابی	-	۸

واحد یادگیری ۱

مقدمه

طراحان وب خالق وبسایت‌هایی هستند که از لحاظ بصری جذاب و از جهات تکنیکی بر محورهای سادگی و آسانی استفاده برای کاربر (user friendly) ایجاد شده‌اند.

برای طراحی در فضای وب هنرجویان نیازمندند که با مبانی طراحی وب و گرافیک در فضای مجازی به خوبی آشنا شوند.

مواد و تجهیزات

رایانه، نرم‌افزار فتوشاپ، اپلیکیشن نوت‌پد (notepad)

دانش‌افزایی

درک فضای مجازی برای هنرجو غالباً با پیچیدگی‌هایی همراه است. این به دلیل عدم آشنایی با فضای مجازی و مقایسه اشتباه آن با فضای چاپی است. به همین دلیل لازم است هنرجو را تا حدی با فضای مجازی آشنا کنیم. فضای مجازی وب، محیطی چند رسانه‌ای و ترکیبی است. غالباً شامل یک یا چند اپلیکیشن وب که متناسب با کاربردشان توسط تکنولوژی‌های گوناگون برنامه‌ریزی شده است. طراحی در فضای وب متمرکز بر نحوه ارتباط این اپلیکیشن‌ها با تکنولوژی مورد استفاده و از همه مهم‌تر نحوه تعامل و استفاده کاربر با این سیستم ترکیبی است.

نکته بسیار مهم طراحی در فضای مجازی، نقش تأثیرگذار کاربر (user) است. در واقع این عمده‌ترین تفاوت، میان طراحی در فضای مجازی با چاپی است. طراح در فضای مجازی با انبوهی از مجهولات روبه‌رو است. چرا که کاربر می‌تواند در کلیه عوامل و نمایش‌نهایی اثر بر روی صفحه نمایش مرورگر دخالت نماید. درحالی‌که در فضای چاپی، طراح قادر است تمام عناصر تصویری، نوشتاری و اجرایی کار را از پیش تأمین و به‌طور کامل کنترل نماید. او می‌تواند نوع کاغذ و سایز کار، روش چاپ، رنگ، اندازه و نوع فونت، سایز تصویر را دقیقاً مشخص نماید. اما در فضای مجازی کاربر می‌تواند بنابر میل شخصی، نوع فونت و اندازه آن را تغییر دهد.

همچنین می‌تواند لی‌آوت صفحه را بر اساس انتخاب مرورگر (Browser) تغییر دهد. همچنین استفاده کاربر از ابزار الکترونیکی متفاوت (Device) از جمله: رایانه میزی، لب‌تاپ، تبلت، موبایل، ساعت هوشمند، یا ابعاد و وضوح (Resolution) متفاوت مونیورها، در صفحه‌آرایی و لی‌آوت صفحه طراحی شده، تغییر ایجاد می‌کند. بنابراین طراح باید خود را برای این متغیرات آماده سازد.

طراحی وب به‌طور کلی تمرکز بر راهبری صفحه وب توسط کاربر جهت ارائه و نمایش اطلاعات دارد. به همین جهت مرورگرها طوری طراحی شده‌اند که به کاربر امکان تغییر در شکل‌های کلی و نمایشی عوامل بصری صفحه را می‌بخشد. به بیان دیگر کاربر می‌تواند برخی از عوامل را که طراح از پیش طرح‌ریزی نموده را لغو و دستورالعمل جدیدی را وارد کند. در اینجا ممکن است این امکان مرورگرها برای هنرجویان ناشناخته باشد. در صورتی که تمایل داشتند، می‌توانند یک صفحه مرورگر را باز کنند. برای مثال گوگل کروم و شکل ظاهری آن (Appearance) را تغییر دهد.

(۱)

(۲)

(۳)

صفحه مرورگر را به میل خود از جهات اندازه → Preferences → Chrome و نوع فونت و رنگ تغییر دهند

طراحی کاربر محور (User Center Design)

دیزاین در فضای مجازی بر اساس اصول «طراحی کاربر محور» (User Center Design) انجام می‌شود. «طراحی کاربر محور» به گونه‌ای است که طراح کلیه عواملی که باعث سهولت کاربرد، ارتباط سریع و خلق تجربه‌ای موفق برای کاربر می‌شود را مد نظر قرار می‌دهد. در این زمینه اصول مبانی بصری طراحی براساس: بالانس و تعادل، توازن، تضاد، کنتراست، تأکید، ریتم، همگونی و همخوانی (Consistency) صفحات با یکدیگر مورد توجه طراح خواهد بود. از عناصر پایه طراحی مانند خط، شکل، بافت و رنگ کمک خواهد گرفت.

طراح وب، ضمن رعایت استانداردهای کنسرسیوم جهانی وب خلاقیت و ایده هنری خود را به‌طور ماهرانه‌ای در کنار دانش تکنولوژی و فناوری قرار می‌دهد تا وب‌سایتی برتر با ترافیک بالا طراحی کند.

نمونه امکان تغییر شکل مرورگر توسط کاربر

شیوه تدریس

برای درک بهتر و انتقال دقیق تر مفاهیم به هنرجویان در ابتدا بهتر است آنها را با برخی از اصطلاحات رایج در فضای وب آشنا نمود:

صفحه وب (Web page): واحد سازنده وبسایت است. هر صفحه وب، تک صفحه ای حاوی اطلاعات گوناگون از جمله: تصویر، متن، اسکریپت (Script) است.

وبسایت (Website): متشکل از مجموعه ای صفحه وب است که به یکدیگر لینک شده اند. وظیفه اصلی وبسایت، دادن اطلاعات به کاربر است.

وب اپلیکیشن (Web Application): وب اپلیکیشن یا وب آپ (Web App) برنامه رایانه ای است که کاربر آن را توسط مرورگر فعال می کند. از میان رایج ترین اپلیکیشن ها می توان از Yahoo! Mail، Gmail و... نام برد. تفاوتی که با وبسایت دارد در این است که کاربر توسط اپلیکیشن کاری انجام می دهد. مثلاً در یک کلپ ورزشی ثبت نام می کند. اما اگر بخواهد در مورد کلپ ورزشی اطلاعاتی به دست آورد باید به سایت آن مراجعه نماید.

مرورگر وب (Web Browser): مرورگر وب یک برنامه رایانه ای است که قابلیت خواندن کدهای HTML و PHP را که بر روی صفحه وب نمایش داده شده را دارد. از انواع رایج مرورگرها می توان از «اینترنت اکسپلورر» (Internet Explorer)، گوگل کروم (Google Chrome)، سافاری (Safari)، موزیلا فایرفاکس (Mozilla Firefox) و اپرا (Opera) نام برد. مرورگر اپرا می تواند به کاربر این امکان را بدهد که صفحه وب را با حذف کلیه عوامل تصویری ملاحظه کند. یعنی تصاویر را فعال

کند. این عمل برای کاربرانی که از رایانه‌های قدیمی استفاده می‌کنند، می‌تواند در بارگیری صفحه مفید و در زمان صرفه‌جویی کند.

وب سرور (Web Server): وب سرور یک سیستم رایانه‌ای است که توسط «پروتکل انتقال اطلاعات بر روی شبکه» (HTML) اطلاعات را بر روی شبکه جهانی وب ذخیره و انتشار می‌دهد.

میزبانی وب (Web Hosting): میزبانی وب سرویس و تکنولوژی خاصی است که بعضی از سازمان‌های خدماتی وب در اختیار افراد جهت میزبانی و ذخیره‌سازی وب‌سایت بر روی رایانه ویژه به نام وب‌سرور و نهایتاً امکان نمایش بر روی اینترنت را می‌دهد. به بیان ساده طراح وب فضایی را بر روی رایانه سرور برای وب‌سایت خود به‌طور ماهانه یا سالانه اجاره می‌کند. مانند پارکینگ اتومبیل که متناسب با اندازه اتومبیل یا وسیله نقلیه مکانی را اجاره می‌کنیم. اندازه سایت‌ها را می‌توان به اتومبیل سواری یا کامیون تشبیه کرد، هرچه سایز بزرگ‌تر باشد، جای بیشتری باید اجاره کرد.

ثبت نام تارنما (Domain Name Registration): وقتی هنرجو برای اولین بار طراحی وب‌سایت انجام می‌دهد، غالباً میزبانی وب (Web Hosting) و «ثبت نام تارنما» را یکی می‌بینند، درحالی‌که تارنما، نام اینترنتی سایت است و توسط شرکت‌های خاص ثبت نام تارنما به افراد فروخته می‌شود. این تارنما بعد در شرکت میزبانی وب، میزبانی می‌گردد.

چگونگی عملکرد یک صفحه وب: اطلاعات ذخیره شده‌ای که به صورت آنلاین بر روی صفحه وب و به یاری مرورگر (Browser) به نمایش در می‌آید، به سروری متصل می‌باشند که محتویات وب‌سایت در آن و در فضای میزبان (Hosting) ذخیره و توسط «پروتکل انتقال بر روی شبکه» (Hyper Text Transfer Protocol) که به شکل اختصاری (http) نوشته می‌شود، به صورت آنلاین در اختیار کاربر قرار می‌گیرد.

محتویات هر صفحه وب غالباً با فرمت‌های HTML و XHTML ظاهر می‌شوند. این مرورگر مورد استفاده کاربر، امکان تشخیص آسان اطلاعات دسته‌بندی شده را می‌دهد.

آشنایی و تمرین با ابزار اسلایس فتوشاپ

توصیه می‌شود که هنرجویان قبل از ساخت یک صفحه وب در فتوشاپ و استفاده از ابزار اسلایس تمرینی جهت کار با این ابزار انجام دهند. ابزار اسلایس امکان بریدن و تقسیم‌بندی یک تصویر به اجزای کوچک‌تر را فراهم می‌کند. ابزار اسلایس در قسمت بالای جعبه ابزار قرار می‌گیرد.

جعبه ابزار کادر قرمز
نشانگر ابزار slice است.

دو نوع ابزار اسلایس وجود دارد:

- ۱ **Slice**: که برش‌ها را ایجاد می‌کند.
- ۲ **Slice Select**: ابزاری است که اسلایس‌ها را Select می‌کند و قابلیت تغییر سایز و شکل را در آن به وجود می‌آورد.
- ۳ تصاویر اسلایس شده غالباً برای استفاده در وب به کار گرفته می‌شود.

تمرین

آشنایی با ابزار اسلایس جهت آمادگی طراحی صفحه وب با فتوشاپ:

تصویر اورژینال

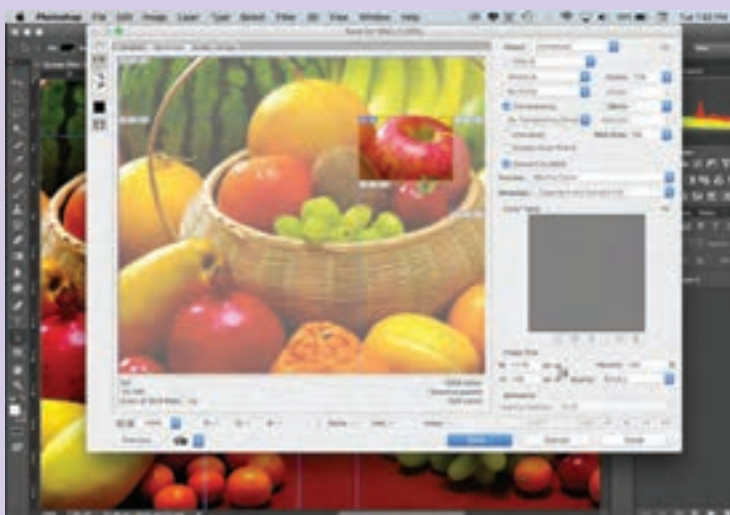
- ☐ تصویری را در فتوشاپ باز کنید.
- ☐ در جعبه ابزار اسلایس را انتخاب کنید.
- ☐ ماوس را بر روی تصویر حرکت دهید و هم‌زمان کلیک کرده و آن را رها نکنید.
- ☐ زمانی که ماوس را رها کنید، اسلایس خود به‌طور خودکار قطعه‌های لازم را انتخاب و برش می‌زند.

- ❑ با استفاده از ابزار Slice select می‌توانید قطعات به‌دست آمده را به‌طور دلخواه تغییر دهید.
- ❑ سپس مرحلهٔ export تصاویر به‌دست آمده است. جهت export کردن تصاویر ابتدا باید آنها را ذخیره نمایید. از منوی File، save for web را انتخاب کنید.

□ زمانی که شما سندی را بدین طریق ذخیره می‌نمایید، امکان انتقال آنها را به یک صفحه HTML و تولید یک صفحه وب را پیدا می‌کنید.

مهارت‌های تخصصی در زمینه طراحی وب

زمانی که یک طراح وب فعالیت حرفه‌ای خود را آغاز می‌کند، با انواع سفارشات کوچک و بزرگ مواجه می‌شود و بدین جهت نیازمند است، مهارت‌های مختلفی را کسب کند. از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان از موارد زیر نام برد:

HTML: این شناسه، ساختار اصلی یک صفحه وب را همانند بلوک‌های سازنده یک ساختمان تشکیل می‌دهد. آگاهی و مهارت در HTML برای هر طراح وب الزامی است. در صفحات بعد در این باره بیشتر بحث می‌کنیم.

CSS: این شناسه وظیفه نمایش بصری و گرافیکی یک صفحه وب را بر عهده دارد. CSS فرم اختصاری (Cascading Style Sheet) به معنای «صفحات آبشاری طراحی» است و در برگیرنده شکل ظاهری و بصری صفحه وب از جمله: صفحه‌آرایی و لی‌اوت صفحه تایپوگرافی و حروف نگاری، رنگ‌بندی صفحه و... می‌شود.

JSP: «جاوا اسکریپت» (java script) یا به‌طور اختصاری jsp شناسه حاکم بر کلیه عوامل اینتراکتیو و تعاملی صفحه وب است و قادر است، عناصر صفحه را از حالت سکون خارج و به حالت فعال و دینامیک (Dynamic) و پویانما تبدیل کند.

دیزاین (Design): طراحی بصری و خلق صفحات گرافیکی جذاب یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت یک سایت است و نیازمند دانش در حوزه طراحی فضای مجازی است.

علاوه بر موارد بالا تخصص‌های جنبی دیگری در زمینه طراحی وب وجود دارد از جمله:

■ **زبان برنامه‌نویسی XML, ASP, PHP, CGI**: از جمله زبان‌های کدنویسی هستند که رایانه قابلیت خواندن آنها را دارد و توسط سرور (Server) به اجرا در می‌آید.

■ **فناوری اطلاعات (Information Technology)**: فناوری اطلاعات بیان‌کننده تکنولوژی زیر ساخت محتوای سایت، ناوبری و به‌طور کلی عوامل پشت پرده و غیرقابل دید برای کاربر را بر عهده دارد.

■ **SEO (Search Engine Optimization)**: بهینه‌سازی موتورهای جست‌وجوگر وب، راهکاری برای جذب و هدایت کاربران به اطلاعات مورد جست‌وجو در زمینه‌های مختلف محصولات، خدمات و سرویس‌های تجاری، فرهنگی، آموزشی می‌باشد.

■ **مدیریت سرور (Server Managment)**: کلیه وب‌سایت‌ها نیاز به فضای میزبان (Hosting) دارند. مدیریت سرورهایی که میزبانی سایت‌های مختلف را برعهده دارند، یکی از مهارت‌های بسیار مهم در دنیای وب است.

■ **استراتژی تبلیغات (Marketing Strategy)**: بازاریابی و تبلیغات در وب در حال حاضر بسیار مورد توجه است و نیازمند متخصص‌های جنبی در زمینه تبلیغات در فضای مجازی است.

شیوه ارزشیابی اهداف توانمندسازی

ارزشیابی به‌صورت مشاهده عملکرد در فرایند انجام تکالیف، ارائه گزارش به‌صورت تصویر و متن، پرسش و پاسخ شفاهی کلاسی، ارائه کارپوشه در رایانه از نمونه کارها و ژوژمان پایانی.

ارزشیابی شایستگی طراحی گرافیک صفحات وب

شرح کار:			
طراحی صفحه اصلی برای سایت به منظور بارگزاری به صورت آنلاین با رعایت اصول فنی طراحی وبسایت			
استاندارد عملکرد:			
اجرای طرح در نرم افزار HTML ۵ یا نرم افزارهای کدنویسی برای وب و همچنین آپلود وبسایت در فضای مجازی اینترنت			
شاخص ها:			
۱. شناخت نرم افزارهای مرتبط			
۲. شناخت سواد بصری و رنگ شناسی (RGB)			
۳. آشنایی با صفحه آرایی			
۴. مهارت در انتقال طرح به رایانه و اجرای طرح مورد نظر			
۵. ارائه طرح به صورت پرینت یا CD با توجه به فرمت نهایی			
شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:			
زمان: ۷۵ دقیقه			
مکان: سایت گرافیک			
ابزار و تجهیزات: قلم و کاغذ، رایانه و نرم افزارهای گرافیکی و اینترنت			
ابزار و تجهیزات مورد نیاز انجام کار:			
۱. مداد، کاغذ، پاک کن، قلم، رنگ			
۲. رایانه و نرم افزارهای مرتبط			
۳. اسکنر، پرینتر			
۴. میز کار و صندلی مناسب			
معیار شایستگی:			
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	پذیرش سفارش	۱	
۲	آماده سازی و مقدمات پروژه	۱	
۳	طراحی اتودهای اولیه	۲	
۴	ارائه طرح به مشتری	۱	
	شایستگی های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:	۲	
	مدیریت منابع، صرفه جویی، تفکیک ضایعات، استفاده از ابزار و وسایل ایمن		
	شایستگی های تفکر، داشتن درک درستی از سیستم سازمانی		
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می باشد.

نمونه جدول بودجه‌بندی: این دیزاین

جلسه	واحد یادگیری	فصل	رئوس محتوا	زمان	
				نظری	عملی
جلسه ۱	این دیزاین	۲	کار با ابزار و آشنا شدن با محیط نرم‌افزار	۱	۷
جلسه ۲	این دیزاین	۲	نحوه چیدمان و قراردادی اشکال و متن در صفحه	۱	۷
جلسه ۳	این دیزاین	۲	نحوه چیدمان و قراردادی اشکال و متن در صفحه	۱	۷
جلسه ۴	این دیزاین	۲	تنظیمات پاراگراف، چیدن متن در اطراف تصویر و...	-	۸
جلسه ۵	این دیزاین	۲	تمرین‌های اولیه و پیش طرح‌ها برای دو صفحه از کتاب	-	۸
جلسه ۶	این دیزاین	۲	تمرین‌های اولیه و پیش طرح‌ها برای دو صفحه از کتاب	-	۸
جلسه ۷	این دیزاین	۲	ارائه کار در سایت	-	۸